

YTTRANDE
Dnr 16/0149
Stockholm den 2017-03-20

Kulturdepartementet
Ku2016/02492/MF

En gränsöverskridande mediepolitik – För upplysning, engagemang och ansvar

Sieps välkomnar regeringens tillsatta utredning om presstödet effekter i ett samhälle som genomgår stora tekniska förändringar. Sieps tar sin utgångspunkt i förslagets konsekvenser för Sveriges medlemskap i EU med betoning på de EU-rättsliga frågorna.

Inledningsvis bör uppmärksammas att – vilket utredningen nämner men inte analyserar – statens ekonomiska intervention i mediemarknaden innebär att ett statligt stöd lämnas. Detta medför i sin tur att det kan röra sig om ett förbjudet statsstöd enligt fördraget om EU:s funktionssätt (FEUF), i synnerhet artikel 107. Syftet med statsstödsreglerna är att motverka att nationella myndigheter beviljar vissa företag stöd som snedvrider konkurrensen och påverkar handeln i EU.

Slutbetänkandet nämner först på s. 318 att vid hanteringen av presstödet, i likhet med alla statliga stöd, ingår en prövning av huruvida stödet är förenligt med Europeiska kommissionens regelverk på statsstödsområdet, innan stödbestämmelser och stödbelopp kan beslutas. Betänkandet hänvisar därefter till Medieutredningens delbetänkande (SOU 2015:94, s. 319–322). Vidare görs endast en mycket begränsad utredning av de särskilda bestämmelser som föreslås i utredningen (38 § är en av få föreslagna bestämmelser som direkt förhåller sig till EU:s statsstödsbestämmelser). Statsstödsfrågan verkar betraktas som färdiganalyserad i det tidigare delbetänkandet, trots att i princip inga ställningstaganden där görs om de enskilda förslagens förenlighet med EU:s statsstödsbestämmelser.

Det bör i detta sammanhang påminnas om att det svenska presstödet utformning tidigare har erhållit kritik från kommissionen. I kommissionens meddelande från 17 juni 2009 föreslog kommissionen en rad ändringar i Sveriges system för statsstöd till dagspressen. Kommissionen ifrågasatte inte systemets mål att främja mediemångfald i Sverige, men ansåg att vissa ändringar fordrades för att undvika orimliga snedvridningar av konkurrensen och handeln. Enligt ett senare beslut accepterade kommissionen de ändringar som Sverige hade gjort.

Sieps gör bedömningen att det, utifrån de beslut som kommissionen har fattat beträffande medlemsländernas olika former för presstöd, finns goda förutsättningar att anpassa mediestödet så att det är förenligt med EU:s statsstödsbestämmelser. För detta

krävs dock att ett sådant statsstöd är väl avvägt i förhållande till de potentiella effekter det kan ha på konkurrensen och handeln inom EU.

Mot denna bakgrund anser Sieps att Sverige bör agera proaktivt i förhållande till kommissionens ställningstaganden när det gäller frågan om statligt stöd. Det innebär att man i förväg tydligare bör ta hänsyn till de EU-rättsliga förutsättningarna och i möjligaste mån utnyttja det handlingsutrymme som finns inom ramen för EU-rätten. Sieps rekommenderar också att en mer grundlig utredning görs av hur de konkreta förslagen förhåller sig till statsstödsbestämmelserna. Genom att mer konkret analysera mediestödets utformning i ljuset av EU:s statsstödsbestämmelser och argumentera för sina ståndpunkter, kan Sverige på ett tongivande sätt vara med och bidra till den generella utvecklingen på EU-nivå.

I detta ärende har Jörgen Hettne och Anna Wetter Ryde varit föredragande.

Direktör Eva Sjögren har beslutat.

Eva Sjögren

Direktör, Sieps